

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра обліку і аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету _____

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 1.2.02 Стратегічний облік і аналіз

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність	<u>071 "Облік і оподаткування"</u>
спеціалізація	<u>Облік і аудит</u>
факультет	економічний

2020-2021 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Стратегічний облік і аналіз” для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 071 " Облік і оподаткування"

Розробник: к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Шевчук В.Р.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри обліку і аудиту

Протокол від «31» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри обліку і аудиту

_____ (проф. Ковалюк О.М.)

(підпис)

© Шевчук В.Р., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Характеристика дисципліни «Стратегічний облік і аналіз»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування» Спеціалізація «Облік і аудит»	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Курсова робота - 0		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 120		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітній ступінь: магістр	<i>Лекції</i>	
		32 год.	16 год.
		<i>Практичні</i>	
		16 год.	6 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		72 год.	98 год.
<i>ІНДЗ:</i>			
Вид контролю: іспит			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розкрити зміст і підґрунтя стратегічного управлінського обліку і аналізу; розглянути суть стратегічного управління витратами, яке базується на концепції вартісного ланцюжка та калькуляції витрат повного життєвого циклу продукту, стратегічному позиціонуванні і аналізі витратоутворюючих чинників; викласти основи побудови системи калькулювання та управління за видами діяльності, а також розкрити роль управлінського обліку і аналізу в підвищенні продуктивності і управлінні якістю діяльності; з'ясувати вплив фінансових і нефінансових показників на оцінку стратегії розвитку підприємства та його центрів відповідальності.

Завдання: засвоєння слухачами нових знань зі стратегічного управлінського обліку і аналізу, що дозволить майбутнім випускникам спеціальності «облік і оподаткування» бути фахівцями з підготовки інформаційного забезпечення для розробки, реалізації і моніторингу конкурентної стратегії підприємств.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен знати:

- складові стратегічного обліку і аналізу
- сутність концепції стратегічного управління витратами
- стадії життєвого циклу продукту і розуміти доцільність калькуляції витрат повного життєвого циклу
- послідовність цільового калькулювання
- сутність систем калькулювання та управління видами діяльності
- сутність реінжинірингу бізнес-процесів.
- традиційні показники оцінки діяльності підприємства, його підрозділів та показники оцінки роботи менеджерів і вказувати на їх переваги і недоліки.
- сутність збалансованої системи показників та передумови її розроблення.
- зміст та структуру звіту про управління

вміти:

- пояснити взаємозв'язок стратегічного позиціонування фірми з прийомами управлінського обліку.
- сприймати підприємство як послідовність видів діяльності в ланцюжку створення цінності
- розподіляти накладні витрати на основі аналізу діяльності
- аналізувати прибутковість клієнтів
- описувати типи розміщення виробничих потужностей і пояснювати їх вплив на ефективність виробничого циклу.
- пояснювати принципи теорії обмежень та роль обліку продуктивності в прийнятті управлінських рішень щодо підвищення ефективності та результативності бізнесу.
- описувати сучасні методи обліку і контролю якості.
- пояснювати сутність і переваги системи «якраз вчасно».
- критично оцінювати підхід до оцінки діяльності на базі показника рентабельності інвестованого капіталу.
- формулювати концепцію стратегічного управління підприємством на базі показника економічної доданої вартості.
- пояснювати застосування показників економічної доданої вартості (EVA®) та чистої теперішньої вартості (NPV) для аналізу акціонерної вартості підприємства.
- вказувати етапи розробки стратегії компанії при використанні моделі BSC
- характеризувати показники звіту про управління

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Роль обліку і аналізу як інформаційного забезпечення підтримки конкурентної стратегії підприємства та стратегічного управління витратами.

Тема 1. Сутність та концептуальні засади стратегічного обліку і стратегічного аналізу

Концептуальні засади стратегічного обліку і аналізу. Еволюція стратегічного обліку і стратегічного аналізу та передумови їх розвитку в Україні. Роль стратегічного обліку і аналізу в інформаційному забезпеченні стратегічного менеджменту підприємства.

Тема 2. Стратегічний облік і аналіз як інформаційна підтримка конкурентної стратегії підприємства

Стратегічне позиціонування підприємства згідно з моделлю М. Портера. Визначення ключових чинників успіху за допомогою SWOT-аналізу. Конкурентні стратегії підприємства згідно з матрицею І.

Тема 3. Роль обліку й аналізу в стратегічному управлінні витратами

Концепція стратегічного управління витратами. Аналіз ланцюжка створення цінності. Калькуляція витрат повного життєвого циклу. Цільове калькулювання. Калькулювання для безперервного вдосконалення. Еталонне оцінювання. Аналіз і управління чинниками, які визначають витрати.

Тема 4. Системи калькулювання та управління витратами за видами діяльності

Обмеження традиційного калькулювання витрат. Сутність калькулювання за видами діяльності. Послідовність калькулювання за видами діяльності. Ідентифікація видів діяльності різних ієрархічних рівнів. Вибір факторів витрат для однорідних сукупностей накладних витрат. Застосування калькулювання за видами діяльності для визначення прибутковості клієнтів. Сутність систем управління витратами за видами діяльності. Впровадження систем калькулювання та управління витратами за видами діяльності в облікову практику підприємств України.

Змістовий модуль 2.

Роль обліку і аналізу в оцінці діяльності, підвищенні продуктивності та управлінні якістю

Тема 5. Роль стратегічного обліку й аналізу в підвищенні продуктивності та управлінні якістю діяльності

Реінжиніринг бізнес-процесів в обліку. Типи розміщення виробничих потужностей і їх вплив на ефективність виробничого циклу. Теорія обмежень в управлінському обліку. Витрати на управління якістю. Система «якраз вчасно» в управлінському обліку.

Тема 6. Фінансові показники оцінювання діяльності підприємства в стратегічному обліку й аналізі

Передумови розроблення показників оцінювання діяльності у стратегічному обліку і аналізі. Концепція стратегічного управління підприємством за показником економічної доданої вартості. Використання показників економічної доданої вартості та чистої теперішньої вартості для оцінювання акціонерної вартості підприємства.

Тема 7. Збалансована система показників і її використання в розробленні та реалізації конкурентної стратегії підприємства

Сутність збалансованої системи показників та її структурні елементи. Передумови розроблення збалансованої системи показників діяльності. Цілі та показники функціонування кожної з чотирьох перспектив діяльності підприємства. Розроблення стратегії компанії при використанні моделі збалансованої системи показників. Переваги і небезпеки впровадження збалансованої системи показників на вітчизняних підприємствах.

Тема 8. Звітність підприємства щодо показників стратегічного обліку і аналізу

Передумови включення звіту про управління до комплексу річної звітності. Підходи до розкриття нефінансової інформації, в тому числі стратегічної. Стан розвитку нефінансової звітності в Україні. Структура і зміст звіту про управління. Розкриття у звіті про управління інформації про ризики та невизначеності діяльності. Загрози неякісного розкриття нефінансової інформації у звітах про управління для вітчизняних підприємств. Перспективні напрями розвитку і подальшого поширення звітності з корпоративної соціальної відповідальності і сталого розвитку в Україні. Нормативне регулювання звіту про управління в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Сутність та концептуальні засади стратегічного обліку і стратегічного аналізу	16	4	2			10	12,5	2	0,5			10
Тема 2. Стратегічний облік і аналіз як інформаційна підтримка конкурентної стратегії	14	4	2			8	17,5	2	0,5			15

підприємства												
Тема 3. Роль обліку й аналізу в стратегічному управлінні витратами	14	4	2			8	18	2	1			15
Тема 4. Системи калькулювання та управління витратами за видами діяльності	16	4	2			10	12	2	1			9
Разом – зм. модуль 1	60	16	8			36	60	8	3			49
Змістовий модуль 2.												
Тема 5. Роль стратегічного обліку й аналізу в підвищенні продуктивності та управлінні якістю діяльності	16	4	2			10	12,5	2	0,5			10
Тема 6. Фінансові показники оцінювання діяльності підприємства в стратегічному обліку й аналізі	14	4	2			8	18	2	1			15
Тема 7. Збалансована система показників і її використання в розробленні та реалізації конкурентної стратегії підприємства	16	4	2			10	18	2	1			15
Тема 8. Звітність підприємства щодо показників стратегічного обліку і аналізу	14	4	2			8	11,5	2	0,5			9
Разом – зм. модуль 2	60	16	8			36	60	8	3			49
Усього годин	120	32	16			72	120	16	6			98

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність та концептуальні засади стратегічного обліку і стратегічного аналізу: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання; ➤ Активність студентів: кейс на визначення потреб у інформації обліку і аналізу для менеджерів на різних ієрархічних рівнях підприємства з акцентом на топ-менеджмент (стратегічний рівень управління). Метою кейсу є з'ясування сутності, мети, завдань, користувачів тощо стратегічного обліку і стратегічного аналізу. 	2
2.	Стратегічний облік і аналіз як інформаційна підтримка конкурентної стратегії підприємства: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання; ➤ Активність студентів: обговорення напрацьованих в системі стратегічного менеджменту типів стратегій, їх відмінностей, а також прийомів управлінського обліку, які будуть використовуватися за використання підприємством тієї чи іншої конкурентної стратегії; розробка SWOT-аналізу на прикладі конкретного підприємства. 	2
3.	Роль обліку й аналізу в стратегічному управлінні витратами <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання; ➤ Активність студентів: побудова вартісного ланцюжка на прикладі різних видів бізнесу; обрахунок цільової собівартості; обговорення переваг запровадження кайзен-костингу; обговорення переваг бенчмаркінгу. 	2

4.	<p>Системи калькулювання та управління витратами за видами діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання; <p>Активність студентів: ідентифікація видів діяльності (операцій) на прикладі конкретного підприємства; визначення прийняттого фактора витрат для відповідних видів діяльності; розв'язування задач на калькулювання за видами діяльності.</p>	2
5.	<p>Роль стратегічного обліку й аналізу в підвищенні продуктивності та управлінні якістю діяльності</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання ➤ Активність студентів: обговорення переваг запровадження системи управління запасами за принципом «якраз вчасно»; обговорення принципів застосування теорії обмежень в управлінському обліку; розв'язування задач на доцільність впровадження системи «якраз вчасно», на пріоритетність виробництва того чи іншого виробу базуючись на теорії обмежень, на складання звіту про якість. 	2
6.	<p>Фінансові показники оцінювання діяльності підприємства в стратегічному обліку й аналізі</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання; ➤ Активність студентів: обговорення переваг та недоліків застосування тих чи інших фінансових показників для оцінки діяльності центрів інвестицій; розв'язування задач на обрахунок показників ROI, EVA, NPV та їх інтерпретацію в цілях обґрунтування прийняття управлінських рішень. 	2
7.	<p>Збалансована система показників і її використання в розробленні та реалізації конкурентної стратегії підприємства</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання; ➤ Активність студентів: обговорення переваг використання нефінансових показників для стратегічного планування та оцінки успішності стратегії; розроблення збалансованої системи показників на прикладі особистісного розвитку. 	2
8.	<p>Звітність підприємства щодо показників стратегічного обліку і аналізу</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання ➤ Активність студентів: обговорення різних «рамкових підходів» до складання звіту про управління, розгляд напрямків і показників звіту про управління, порівняння звітів про управління іноземних і вітчизняних компаній. 	2
	ВСЬОГО	16

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність та концептуальні засади стратегічного обліку і стратегічного аналізу	10
2.	Стратегічний облік і аналіз як інформаційна підтримка конкурентної стратегії підприємства	8
3.	Роль обліку й аналізу в стратегічному управлінні витратами	8
4.	Системи калькулювання та управління витратами за видами діяльності	10
5.	Роль стратегічного обліку й аналізу в підвищенні продуктивності та управлінні якістю діяльності	10
6.	Фінансові показники оцінювання діяльності підприємства в стратегічному обліку й аналізі	8
7.	Збалансована система показників і її використання в розробленні та реалізації конкурентної стратегії підприємства	10
8.	Звітність підприємства щодо показників стратегічного обліку і аналізу	8
	ВСЬОГО	72

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Видається викладачем індивідуально кожному студенту і передбачає здійснення ним навчально-дослідницької роботи за відповідним завданням.

10. Методи контролю

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу. Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за двома складовими:

- ❖ поточним контролем знань протягом семестру;
- ❖ складанням іспиту за письмовим тестуванням набутих знань протягом семестру.

Максимальна оцінка відповідає 100 набраним балам за вищезазначеними складовими. Кожна складова дозволяє набрати по 50 балів.

Поточний контроль знань відбувається протягом практичних занять щодо кожної з тем, шляхом:

- перевірки наявності та рівня виконаного домашнього (самостійного) завдання, що передбачає оцінювання рівня роботи за ситуаційними задачами, письмової підготовки коротких і вичерпних повідомлень за питаннями теми, які не було розглянуто лекційно;
- письмового тестування;
- оцінювання активності роботи студента на практичному занятті: науково-практичні доповіді, обговорення теоретичних асів теми та розв'язування практичних задач.

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
6	6	7	6	6	6	7	6		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		

12. Методичне забезпечення

1. Шевчук В.Р. Стратегічний управлінський облік: Навч. посібник. – К.: Алерта, 2009. – 176 с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Бандура З.Л. Облік і аналіз в системі стратегічного управління підприємством: монографія / З.Л. Бандура, В.Р. Шевчук, Л.В. Семенюк. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2016. – 248 с.
2. Гордієнко П. Л. Стратегічний аналіз [Текст] : навч. посібник – 3-тє вид., перероб. і доп. / П. Л. Гордієнко, Л. Г. Дідковська, Н. В. Яшкіна. – К. : Алерта, 2011. – 520 с.
3. Стратегічне управління : навч. посібник / В. Л. Дикань, В.О. Зубенко, О. В. Маковоз та ін.; – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 272 с.
4. Управлінський облік / Г.О. Партин, А. Г. Загородній, Т. І. Свідрик та ін.; – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 280 с.

Допоміжна

1. Вахрушина М. А. Стратегический управленческий учет: полный курс MBA / М. А. Вахрушина, М. И. Сидорова, Л. И. Борисова. – М. : Рид Групп, 2011. – 192 с.
2. Друри К. Управленческий и производственный учет. Вводный курс [Текст] : учебник для студентов вузов / К. Друри. – [5-е изд., перераб. и доп]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 735 с.

3. Каплан Р. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Р. Каплан, Д. Нортон ; [пер. с англ.]. – [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. – 320 с.
4. Каплан Р. Стратегические карты. Трансформация нематериальных активов в материальные результаты / Р. Каплан, Д. Нортон ; [пер. с англ.]. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 512 с.
5. Партин Г. О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій : монографія / Г. О. Партин. – К. : УБС НБУ, 2008. – 219 с.
6. Пилипенко А. А. Організація обліково-аналітичного забезпечення стратегічного розвитку підприємства : наукове видання / А. А. Пилипенко. –Х. : ХНЕУ, 2007. – 276 с.
7. Пушкар М. С. Креативний облік: створення інформації для менеджерів: монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2006. – 334 с.
8. Редченко К. І. Стратегічний аналіз у бізнесі : навч. посібник / К. І. Редченко. – [2-ге вид., доп.]. – Львів : «Новий Світ-2000», «Альтаір-200», 2003. – 272 с.
9. Уорд К. Стратегический управленческий учет / К. Уорд ; [пер. с англ.]. – М. : ЗАО Олимп-Бизнес, 2002. – 448 с.
10. Управленческий учет / Э. Аткинсон, Р. Банкер, Р. Каплан и др.; [пер.с англ.]. – [3-е изд.]. – М. : Изд. дом Вильямс, 2005. – 878 с.
11. Хорнгрен Ч. Управленческий учет [Текст] / Ч. Хорнгрен, Дж. Фостер, Ш. Датар ; [пер. с англ.]. – [10-е изд.]. – СПб. : Питер, 2005. – 1008 с.
12. Швець В. Є. Розвиток обліково-аналітичних систем суб'єктів господарювання в Україні : монографія / В. Є. Швець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 448 с.
13. Шевчук В. Р. Еволюція і перспективи розвитку стратегічного управлінського обліку / В. Р. Шевчук // Вісник економічного факультету Формування ринкової економіки в Україні: Вип. 32. Зб. наук. праць. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – С.166–168.
14. Шевчук В. Р. Еволюція стратегічного аналізу та передумови його розвитку в Україні / В. Р. Шевчук // Economics, management, law: innovation strategy: Collection of scientific articles. – Henan Science and Technology Press, Zhengzhou, China, 2016. – P. 112–117.
15. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік як інформаційне підґрунтя стратегічного менеджменту підприємства / В. Р. Шевчук // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Вісник Національного університету Львівська політехніка: Зб. наук. праць – Львів : НУЛП, 2014. – №797. – С.417–422.
16. Шевчук В. Р. Стратегічний управлінський облік як система інформаційної підтримки конкурентної стратегії підприємства / В. Р. Шевчук // Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. – 2012. – № 722. – С. 281–284.
17. Шевчук В. Р. Концепція стратегічного управління витратами в управлінському обліку / В. Р. Шевчук, З. Л. Бандура // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України : зб. наук.-техн. праць – 2010. – № 20.14. – С. 147–153.
18. Шевчук В.Р. Розкриття нефінансової інформації у звіті про управління вітчизняними суб'єктами господарювання: формат, виклики і перспективи. Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2018. Том 23. Випуск 6 (71). С. 189–195. (Index Copernicus)
19. Шевчук В.Р. Проблемні аспекти та перспективи розкриття у звіті про управління інформації про ризики та невизначеності діяльності вітчизняними суб'єктами господарювання. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2019. Вип. 57. С. 104–109. (Index Copernicus)
20. Шевчук В. Передумови і проблемні аспекти складання звіту про управління у контексті адаптації законодавства ЄС в галузі бухгалтерського обліку в Україні. Україна – Європейський Союз: від партнерства до асоціації: Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. 2019. Вип. II. С. 354 – 363.

14. Інформаційні ресурси

1. <https://www.cimaglobal.com>
2. <http://www.accaglobal.com>
3. <http://www.management.com.ua>